

Kristína Stankovičová, 21 rokov, Michalovce

Doktor a ja

Bola nedeľa ráno. Nielenže som dnes nemal prácu, bol som si istý, že toto už bude konečne môj prvý oddychový deň. Nemôžem slúžiť druhým bez toho, aby som nemyslel aj na seba. Jednoducho to nejde.

„Marry, môžeš mi podať tie lieky?“

A je to tu zas. Ešte som len otvoril oči, už ma zaujali krabičky od liekov položené na manželkinom nočnom stolíku. Nevedel som, čo berie, tak som to potreboval preštudovať. Po piatich minútach čítania odborných názvov a zloženia liekov sa mi v hlave poskladal obraz. Obraz dosť dobrý na to, aby som vedel, že toto mojej manželke dokáže viac uškodiť, ako pomôcť. Ona si však nechcela dať poradiť. Na to, že bola manželkou lekára, dosť často chorľavela. No nevyčítal som si to. Ľudský organizmus je tak zložitý systém prepojených orgánov, že i ten najlepší z najlepších by sa v ňom vedel stratiť. Neuróny sú poprepájané. Celé ľudstvo o tom vie.

Najprv som len nesúhlasne pokrútil hlavou. Potom som potiahol nosom, ako to zvykol robiť môj otec, tak isto lekár. Až teraz som si uvedomil, že ma manželka po celý čas s pobavením sleduje.

„Nechaj ma hádať. Nič dobré pre tvoju druhú polovičku?“

Trafila kliniec po hlavičke. Presne toto som mal na mysli.

Pár rokov manželstva dokáže ženu a muža poznačiť. Aspoň u nás je to tak. Presne vieme odhadnúť, kto chce čo akým gestom povedať. Je to veľmi zaujímavé. Možno by som o tom mal napísať nejakú odbornú štúdiu, na pobavenie svojich kolegov.

„Obsahuje to toľko látok s nepriaznivými vedľajšími účinkami, že si ani nevieš predstaviť. Neužívaj to dlho, inak sa ti môžu urobiť žľzníkové kamene.“

Viac som jej do toho hovoriť nemohol. Mala svoju hlavu. A keď už začala liečbu...

„Zajtra ráno zájdem za všeobecným a poradím sa s ním,“ uzavrela túto tému manželka.

Už dlhé roky chcela otehotnieť. A keď sa nedarilo, tak jej začalo chradnúť zdravie. No napokon, presne pred piatimi rokmi sa podarilo. Teraz som otcom štvorročnej dcéry.

Len dúfam, že bude mať zdravie po mne, nie po mojej milovanej.

„Dáš si kávu?“

Záporne som pokrútil hlavou. Ešte to! Nebudem si zvyšovať už i tak dosť vysoký krvný tlak!

„Dám si zelený čaj. Na prečistenie.“

„Ako inak. Ako inak, miláčik.“

A už to bolo tu. Megan pribehla k nám do izby a začala skákať po posteli. „Dobré ráno, ocko. Dobré ráno mami,“ kričala.

Mám rád deti. Naozaj ich mám rád. Ale takéto ranné budíčky mi neprospievajú.

Jedno pokojné ráno by po štyroch rokoch nezaškodilo. Každopádne som rád, že už nemusíme vstávať na celonočné bábätkovské ričanie. Za to som veru vďačný.

„Pôjdeme si dnes púšťať šarkana?“

„Nie,“ zaznela moja jednohlasná odpoveď. „Na púšťanie šarkana máme celú jeseň. Ved' je ešte len prvého októbra.“

„Mami! Ocko nechce,“ skormútene, nie skormútene, ale nahnevane si sadla na roh posteľe. S drobnými prekríženými rúčkami na hrudi a zamračenou tváričkou vyzerala ako moja mama, len vo veľmi mladšom vydaní.

Videl som Meganin odraz v zrkadle, ktorý však bol skreslený. Razom sa jej hnev premenil na ďalšiu vlnu nadšenia.

„Peter v škôlke povedal, že môžeme ísť púšťať šarkana spolu,“ vyhlásila rozhodne.

No čo, dnes voľný deň asi nebude. Som rodič. Nie je to náhodou moje druhé zamestnanie?

„A čo by si chcel robiť?“ vrhla na mňa urazený pohľad manželka, s varechou v pravej ruke. Práve dovárala večeru.

„Pozerať televízor? Hocičo, len aby som si na chvíľu oddýchol.“

„Neverím, že sa tak nadrieš pri čítaní rozprávok našej štvorročnej dcéry.“

„Tak ti to poviem inak. Nemám ľahkú prácu. Celý deň premýšľam a premýšľam. Potrebujem trocha vypnúť, nemyslieť. Zajtra je pondelok. Čakajú ma štyri operácie. Nemôžeš ma ani trocha pochopiť?“

„Dobre,“ ťažko si vzdychla. „Tak dovar večeru, ja zatiaľ prečítam Megan rozprávku.“

A nezabudni si zapnúť telku. Keď po tom tak túžiš.“

Ja a varecha? Zlé rozhodnutie. Najskôr mi to tu celé vykypí, alebo prihorí, alebo...

„Mami, ja chcem ocka!“

Aj toho som sa obával. Nerád varím, o tom ani nemusí byť reč. Ale toto dobiedzanie mojej dcéry...

„Nemáš na ňu čas,“ vyšplechla mi manželka do tváre obviňujúco, zatiaľ čo z ruky brala kuchynské žezlo. „Aspoň dnes večer. Prečítaj jej tú rozprávku.“

Nekompromisný pohľad, a potom len ako z toho vyjsť do dobrom svetle. Eva bola diplomatka. Aj preto dodala slová, ktoré ju robili nevinnou. „Ja som to skúsila. No naša dcéra,“ to naša zdôraznila, „potrebuje dvoch. Nie len jedného rodiča.“

Už len aby som sa vyhol jej monológ, ktorý nemal konca kraja, už len preto som sa vybral do tej rúžovej izbičky.

„Ocko!“ skríkla Megan a zavesila sa mi na krk, úplne ignorujúc moje znechutenie.

Určite to poznáte. Keď máte všetkého akurát dosť a chcete len chvíľu pre seba. Cítite tú túžbu. Túžbu byť sám so sebou. Len vy a vy.

Možno to teraz vyznieva sebecky, no bezdetní to vidia skrátka inými očami. Nepopieram, dieťa je poklad, dar od Boha. Počkať. To už tu kážem ako moja mama. Každopádne je to dar. Preto som sa trocha silene usmial a uložil ten poklad do postele. Megan si spokojne zatvorila očka a ja, hladiac ju po čele, šepotom som čítal rozprávku. Jediným zdrojom svetla v izbe bola malá nočná lampička na stolíku. Svetila tak slabo, že ledva som dovidel na dvojcentimetrové písmenka v detskej knižke.

Neprečítal som ani tri vety a táto malá princezná už zaspala. Konečne som sa i ja už upokojil a sledujúc pomalé pohyby dýchacieho aparátu dievčatka, uvedomil som si, že tieto chvíle sú na nezaplatenie. O takých pár rokov...

Čo ja viem, čo bude o takých päť rokov? Možno už ja nebudem vyzerat' ani ako ja, ale stane sa zo mňa zvráskavený starček. Síce... O pár rokov...

Tieto moje úvahy, ktoré boli také smiešne prerušil až príchod mojej druhej polovičky.

„Pod' na večeru,“ zašepkala, usmievajúc sa na mňa. Možno ju prekvapilo, že tak ochotne sedím na zemi, pri dcérinej posteli, zatiaľ čo jej malilinká nôžka skĺzla na moje rameno.

„Počkaj,“ zastavil som ju. Sadni si tu, ku mne.

Eva trochu zaváhala, no potom ochotne skĺzla na dlážku vedľa mňa. Ruka v ruke sme začali ten najpodivnejší rozhovor na svete. O to zvláštnejšie bolo, že sme pritom šepkali.

Manželka nechcela mať viac detí. To som vedel. Kvôli jej zdravotnému stavu by to ani nebolo múdre, takto riskovať. Možno i preto vycítila to, čo ma ťažilo a začala rozprávať o tejto téme.

„Sme deväť rokov manželia. Viem, nie je to dlho. Oveľa radšej by som bola, keby to už boli stáročia...“

Sprvu som nevedel, kam tým mieri. Až pokiaľ nenačrtla tému rozvodu.

Jediným argumentom bolo, že nechcela, aby sme ju s malou Megan videli... A teraz ma podržte, zomierať.

Týmto strašným slovom zotrela moje plány do budúcnosti. Jediným slovom ma vytrhla z kola povinností a reality. Jediným slovom ma pichla do srdca.

„Je niečo, o čom neviem?“ spýtal som sa kajúcne. Som lekár, chirurg. „Ja ťa vyliečim.“
Aspoň som si to v tú chvíľu myslel.

O pätnásť rokov neskôr

„Megan, čo budeš jesť?“ pýtal som sa čítajúc noviny. Toto bol náš každodenný rituál.

„Otec. Mám osemnásť. Dokážem sa o seba postarať aj sama. Bež do práce.“

Trocha som sa sám pre seba pousmial. *Už má osemnásť.* Fíha.

„Ale ja mám dnes voľno.“

„A to akože prečo?“ Až teraz dcéra spozornela a prisadla si ku mne. „Máš rande?“ súdila podľa môjho potmehúdskeho pohľadu.

„Nie.“

Po chvíli ticha zvolala. „Veď ma už nenapínaj toľko!“

„Idem s tebou na preventívnu prehliadku.“

Chvíľkový nechápavý pohľad, náhle zdesenie...

„To je dnes?!“

„*Nie, včera,*“ chcel som poznamenať, ale zdržal som sa komentára. Odkedy žena zomrela na istú dedičnú chorobu, trval som na tom, aby Megan podstúpila preventívnu prehliadku každého pol roka. Šlo to dobre, nepriečila sa, až doteraz.

„Ale ja mám..., no..., stretnúť sa s niekým. Chápeš,“ dodala skormútena a trocha sa i červenala.

„Tak nech ten NIEKTO ide s nami tiež. Ja sa nepriečim.“

Zavrel som noviny, aby bolo jasné, že z nášho dnešného plánu neustúpim. Zapozeral som sa na dcéru. Niečo tu nehralo. Natupírované vlasy, make – upu viac ako zvyčajne... Ona niekoho má. Ale veď čo, ak je ten chlapec slušný a snaživý...

„A potom pôjde s nami aj na našu spoločnú jahodovú zmrzlinu a k babke, však?! No jasné!“

Trochu durdivo, ako malé dieťa s prekríženými rukami na prsiach hľadela hore do stropu.

Ten výraz som dobre poznal. Bol to výraz najhoršieho možného nepriateľstva, akého bola Megan schopná. Nechal som ju tak. Ešte takú pol hodinku a bude dobre.

Keď mala dcéra jedenásť, vtedy ju postihol ten strašný úder. V podobe straty rodiča. Ani som netušil, ako nás tá udalosť zasiahne. Stále som sa z toho spamätával. Možno i preto som začal

pozerat' viac filmov, kde sú šťastné konce. Držalo ma to, akoby nad hladinou. Nerád to priznávam, ale odvtedy sa na život pozerám inak.

Do tej doby ma strašne štváli rodičia, ktorí hneď, ako som vybehol z operačnej sály, obklopili ma ako supy a ich užialené tváre si žiadali odpovede o stave pacienta. Rozumel som tomu, no nesúcitil s nimi. A to je rozdiel.

Často som odvrkol len tak, nejaké slová na upokojenie. Teraz to vnímam zodpovednejšie.

„Megi, no tak...“ snažil som sa ju obmäkčiť. „Vieš, že zdravie je dôležitejšie, ako „stretko“ s tým..., niekým.“

„Volá sa Majk,“ odbila ma nereagujúc na moje slová. „A mohol si mi to dať vedieť aj skôr. Nemusela som si nič plánovať!“

Tak ešte pätnásť minút...

V ordinácii

Nakoniec sme sa predsa udobrili. Poslušne ako holubička, šla na preventívnu prehliadku, a ako som predpokladal, všetko bolo v poriadku. Až na...

„Oci, príde za nami Majk, dobre?“

„*Nie, to nie je dobre, zlatíčko,*“ mal som sto chutí jej to zatrhnúť. Ved' sme si mali urobiť spoločné poobedie. Tak, ako stále. A zrazu sa nám tu natrepe nejaký Majk. Chápal som dcérine potreby, no...

A v tej chvíli som si spomenul na ten moment. Nôžka malej, spiacej Megan na mojom pleci. I ja som mal vtedy svoje potreby. Chcel som len chvíľu pre seba... Poznám to.

Tak som teda iba pokynul hlavou na znak súhlasu.

A potom to prišlo. Nepočúval som nič iné, len Majk, Majk a znova Majk. Až som bol teda na toho Majka riadne zvedavý. Za ten čas, čo Megan netrpezlivo vyčkávala v zime pred nemocnicou, ja som s kolegom popíjal čaj. Niežeby nemal prácu, len mal práve obedňajšiu prestávku, a čakal na obed.

Boli sme akosi ticho. Obaja sledujúc dianie okolo. Za jedným z mnohých okrúhlych stolov, nemocničnej jedálne.

„Zajtra ráno mám dovolenku,“ poznamenal.

A ďalej sme len chlípali čaj.

„Ja zajtra idem do práce. Budem mať nočnú.“

Znova ticho.

„Nepríde ti to celé trocha na hlavu?“ spýtal sa ma myšlienkami úplne niekde inde. Pozrel som na hodinky. Megan už stála vonku dobrých pätnásť minút a čakala na Majka. Alebo žeby sa s ním šla prejsť a mňa nechala len tak? Tiež som bol myšlienkami vo svojom svete. Prebrala ma až opätovná otázka môjho kolegu. „Čo presne myslíš?“ „Že deti a stromy rastú. Rastú však len do určitej výšky. A nikto nemôže zastaviť ich rast.“ Už som bol v obraze. I syn tohto tu, oproti mne sediaceho súputníka života, dospel. Žeby sa s tým nevedel zmieriť? „Vieš, Megan mi raz povedala...,“ pri tej spomienke som sa pousmial. „Nech sa nebojím zostarnúť, že sa stretnem s jej mamkou. Možno na tom niečo bude.“ „Chceš povedať, že si veriaci?“ oboril sa na mňa s otázkou tak prudko, že keby sa to bol spýtal pred minútou, určite by vylial polovicu čaju. „Nie, chcel som len povedať, že všetko je možné.“ V tejto brandži sa také reči nenosia. Nechcel som, aby ma považovali za hlupáka. „Ty si lekár. Vieš ako funguje telo. Je ako list. Chvíľu plný života, potom žltne, červenie, a je po ňom.“ Zdalo sa mi, že sa Peťovi prírodná tematika akosi veľmi páči. Začal som filozofovať. „Predstav si semienko. Malé semiačko. To si ty. Buď rád, že sa to tvoje semienko života vôbec ujalo. Inak by si sa ani nebol narodil.“ Keďže sa mi zdalo, že táto téma zachádza do nejakých zvláštnych zákutí, ukončil som rozhovor dopitím čaju a podaním ruky. „Nezabudni, ak budeš na budúce operovať slepé črevo, spomeň si na Megan. Aj ona vyrastie a bude mať svoj život. A ty budeš pomaly...“ Tú vetu neukončil, lebo ho zavolala sestrička, s tým, že obed už priniesli. Mňa pochytila akási melancholická nálada.

S Majkom som sa síce v ten deň nestretol, ale zvedavosť vo mne pretrvávala. Musel som však byť trpezlivý. Nechcel som dcéru vyplašiť prílišnými otázkami, typu kde robí, či robí, alebo študuje? Aký je to typ človeka. Nechal som to tak. A venoval sa svojej práci.

„Práca lekára nie je ľahká,“ vraveli nám v prvom ročníku na vysokej škole. Nevieam, či nás chceli odradiť, alebo posilniť v nás odhodlanie. Viem len jedno. Vtedy som o tom takto nepremýšľal. Neuvedomil som si, čo všetko to obnáša. Lekár, právnik, pracovník,

sestrička, učiteľka, baletka, kadernička, všetky tieto povolania majú niečo spoločné. Vykonávajú ich ľudia. Obyčajné ľudské bytosti. A napriek tomu sú nároky veľmi veľké. Nemodlil som sa. Alebo modlil, ale veľmi zriedka. Každodennosť pohlcujúca aj ten najmenší náznak volania po slobode ma unášala ďalej a ďalej od Boha. Roky plynuli. Ja som starol a Megan dospievala..., až raz...

„Pán doktor, ďalší súrny prípad,“ vbehla sestrička do nemocničnej miestnosti, kde som sa práve snažil spamätať z operácie. Nestihol som sa ani ovlažiť pohárom čistej vody, už moje nohy bežali. Cítil som naliehavosť v sestričkinom hlase. No cítil som i niečo iné. Pohltili ma obavy. Všetko šlo tradične. Rýchlo sme urobili testy, zistili krvnú skupinu... Nič mimoriadne, až kým neodkryli záves a ja som na operačnom stole nezbadal..., Megan. Moju Megan. Tep, pulz, spala. Bola v narkóze. Všetky inštrukcie zdravotných sestier sa mi zdali tak vzdialené. Zahmlilo sa mi pred očami. Snáď sa mi to sníva? Nedokázal som to. Ruka, ktorá previedla už toľko úkonov v zdravotnom tele. Ruka, ktorá bez väčších problémov rezala a zašívava a znovu rezala, teraz ostala nehybne stáť. Po chvíli sa predsa pohla. Nenatiahla sa síce po injekčnej striekačke, ale k vlasom drahej Megan. „Čo sa stalo?“ zaznel môj rozochvený hlas. Pracovný tím pochopil, lenže minúty sa míňali. Jej stav bol naozaj vážny. „Pád z motorky,“ riekol mi nejaký dobrodinec. Dýchal som prerývane. No musím konať. Teraz, lebo potom..., každá minúta je drahá. Tri krát. Tri krát som sa pokúsil ju operovať. No vynorili sa obavy. A moje myšlienky ma zatiahli do pochybností. Čo ak urobím chybu? Čo ak nie som dobrý lekár? Ako ju mám operovať? Nakoniec ten prípad prebral môj kolega. Mladší, no rovnako skúsený ako ja. Ale ako som mu mal dôverovať, keď som v tomto nedokázal dôverovať ani sám sebe? Kam sa obrátiť? V ten deň som sa začal modliť. A modlil som sa úprimne. Kým sa Megan zotavovala, spoznával som Boha. A on sa mi odkrýval. Každý deň som vnímal viac a viac jeho blízkosť. Teraz už nenesím nálepku doktor. Teraz som to len ja. Človek, ktorý pomáha ľuďom.

Zo života ľudí

(A prezradím vám i niečo z mojej budúcnosti. Budem mať tri vnúčatá. Aspoň to hovorí moja dcéra. A čo Majk? Hoci jeho motorka bola rozbitá, neváhal na ňu nasadnúť a ufujazdiť preč. Megan ho viac nespomínala... Zato však spoznala Petrovho syna Alexa. A už mali aj svadbu.)